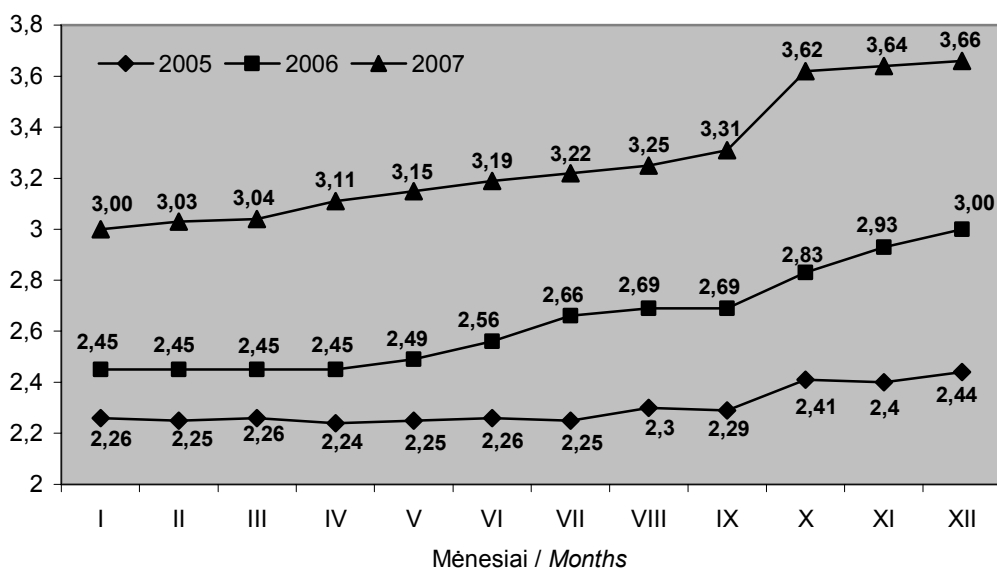

GRŪDAI / GRAINS

Paskutiniai treji metai daugumai pasaulio grūdų augintojų buvo nepalankūs. Todėl nuo 2005-ųjų kasmet pasaulyje grūdų buvo suvartojama beveik 2,0 proc. daugiau nei surenkama. Tai lėmė grūdų atsargų sumažėjimą pasaulyje 21,2 proc., o ES-27 šalyse – net 53,3 proc.

Visos šalys importuotojos stengėsi papildyti grūdų atsargas, todėl pasaulinis grūdų importo poreikis išaugo iki 220 mln. t kasmet, tuo tarpu pagrindinės pasaulio grūdų eksportuotojos ir NVS šalys galėdavo kasmet pasiūlyti rinkai tik apie 170 mln. t. Dėl šios priežasties išaugusi grūdų paklausa bei ribota jų pasiūla minėtose rinkose daugiausia ir lėmė grūdų brangimą. Didelis grūdų kainų kilimas pasaulio rinkose turėjo nemažos įtakos grūdų brangimui ir Lietuvoje, o tuo pačiu ir mėsos, paukštienos, kiaušinių bei grūdų produktų (miltų, kruopų, duonos) ir kai kurių kitų kainų padidėjimui.

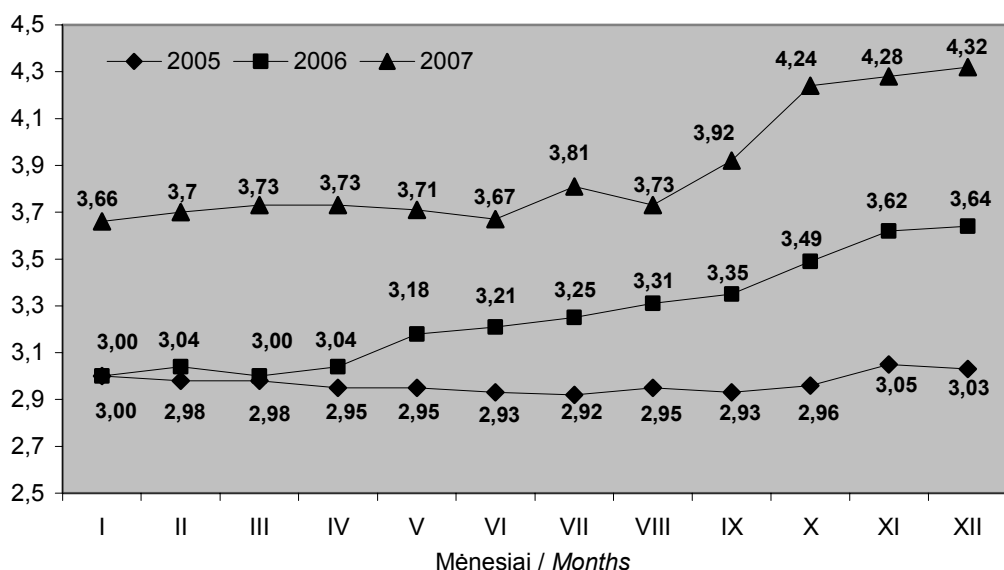
Ruginės duonos mažmeninė kaina 2007 metų gruodžio mėnesį, palyginti su 2006-ųjų gruodžiu, išaugo 22,0 proc. Batono iš aukščiausios rūšies kvietinių miltų mažmeninė kaina per tą patį laikotarpį padidėjo 18,7 proc. 1 ir 2 paveiksluose pateikta ruginės duonos ir batono mažmeninių kainų dinamika rodo, kad per trejus metus juodos duonos kaina išaugo 61,9 proc., o batono – 44,0 proc.

1 pav. Ruginės duonos mažmeninė kaina 2005–2007 metais, Lt/kg

Figure 1. Retail prices of rye bread in 2005–2007, Lt/kg

Šaltinis: Statistikos departamento prie LRV duomenys.

2 pav. Batono iš aukščiausios rūšies kvietinių miltų mažmeninė kaina 2005–2007 metais, Lt/kg
Figure 2. Retail prices of a loaf of white bread made from the best-quality wheat flour in 2005–2007, Lt/kg

Šaltinis: Statistikos departamento prie LRV duomenys.

Pagrindinių grūdų produktų mažmeninių kainų augimas per pastaruosius dvejus metus pateiktas 1 lentelėje. Per minėtą laikotarpį mažmeninėje prekyboje labiausiai pabrango aukščiausios ir ekstra rūšių kvietiniai miltai, grikių kruopos, juoda duona.

1 lentelė / Table 1

Kai kurių grūdų produktų mažmeninės kainos Lietuvoje 2006 ir 2008 metų sausio mėnesį, Lt/kg
Retail prices of selected grain products in Lithuania in January 2006 and 2008, Lt/kg

Produktai / Products	2006-01-05	2008-01-03	Pokytis, Change, %
Ekstra rūšies kvietiniai miltai Wheat flour, extra-fine quality	1,85	2,85	54,1
Aukščiausios rūšies kvietiniai miltai Wheat flour, best quality	1,34	2,34	74,6
Juoda duona / Brown bread	2,57	3,85	49,8
Balta duona / White bread	2,63	3,79	44,1
Makaronai, spagečiai / Pasta, spaghetti	3,05	4,08	33,8
Grikių kruopos / Buckwheat groats	2,28	3,94	72,8
Manų kruopos / Semolina	1,35	2,99	21,5

Šaltinis: ŽŪMPRIS.

Nuolat brangstantys grūdų produktai verčia daugelį kepimo ir konditerijos įmonių bei didelę dalį Lietuvos gyventojų taupiau juos vartoti arba keisti tradicinį asortimentą. Tai galima iš dalies pagrįsti smarkiai sumažėjusiu kai kurių pagrindinių grūdų produktų pardavimu šalies vidaus rinkoje (2 lentelė).

2 lentelė / Table 2

Grūdų produktų pardavimas vidaus rinkoje 2006 ir 2007 metais, t
Sales of grain products in the domestic market in 2006 and 2007, t

Produktai / Products	2006	2007	Pokytis / Change, %
Kvietiniai miltai / Wheat flour	148494	136147	-8,3
Ruginiai miltai / Rye flour	43648	23906	-45,2
Kviečių kruopos / Wheat groats	5463	3128	-42,7
iš jų manų / of which semolina	1299	1189	-8,5
Kitų javų kruopos, išskyrus kviečių Other cereal groats, except wheat	12154	10640	-12,5
Grikių kruopos / Buckwheat groats	3637	3375	-7,2
Avižų dribsniai / Oatmeal	2145	2421	12,9
Duona: / Bread:	142743	133094	-6,8
ruginė / rye bread	64749	60406	-6,7
kita (balta ir batonai) / other bread	77994	72689	-6,8
Pyragai ir konditerijos gaminiai Pastry and confectionery	31187	31167	-0,1

Šaltinis: Statistikos departamento prie LRV duomenys.

Mūsų šalies gyventojai per 2007 metus, palyginti su 2006-aisiais, daugiau suvartojo tik javų dribsnių. Per minėtą laikotarpį žymiai sumažėjo ruginių miltų, javų kruopų ir duonos suvartojimas.

Grūdų produktų mažmeninių kainų augimo tempams lemiama įtaką padarė per 2007 metus vidutiniškai apie 50 proc. šoktelėjusios jų didmeninės kainos (3 lentelė).

3 lentelė / Table 3

Miltų ir kruopų didmeninės kainos 2006 ir 2007 metų gruodžio mėnesį, Lt/t
Wholesale prices of flours and groats in December 2006 and 2007, Lt/t

Produktai / Products	2006	2007	Pokytis / Change, %
Aukščiausios rūšies kvietiniai miltai Wheat flour, best quality	831	1245	49,8
Ruginiai sijoti miltai / Rye flour, sifted	805	1167	45,0
Ruginiai pasijoti miltai / Rye flour, half-sifted	705	1051	49,1
Perlinės kruopos / Pearl-barley	727	1104	51,9
Grikių kruopos / Buckwheat groats	2415	2193	-9,2
Manų kruopos / Semolina	929	1346	44,9

Šaltinis: ŽŪMPRIS.

Sparčiai Lietuvoje augo duonos ir miltų didmeninės kainos. Per 2005–2007 metus didmeninė ruginės duonos kaina šoktelėjo 50,4 proc., batono – 29,9 proc., aukščiausios rūšies kvietinių miltų – 99,5 proc., ruginių sijotų miltų – 88,5 proc.

Ruginės duonos ir batono iš aukščiausios rūšies kvietinių miltų kainų augimas per 2005–2007 metus tik iš dalies pateisinamas grūdų kainų augimu, nes per šį laikotarpį ruginės duonos mažmeninė kaina pakilo 61,9 proc., o maistinių rugių – 110,1 proc., batono – 44,0 proc., o maistinių kviečių – 119,3 proc., kadangi šių produktų mažmeninės kainos struktūroje grūdai sudaro: ruginės duonos – apie 17,0 proc., batono iš aukščiausios rūšies kvietinių miltų – apie 14,0 proc.

Pagrindinių grūdų rūšių vidutinės supirkimo kainos Lietuvoje 2007 metų gruodžio mėnesį buvo vidutiniškai apie 40,0 proc. didesnės nei prieš metus (4 lentelė).

4 lentelė / Table 4

Grūdų supirkimo kainos Lietuvoje 2006 ir 2007 metų gruodžio mėnesį, Lt/t
Grain purchase prices in Lithuania in December 2006 and 2007, Lt/t

Grūdai / Grains	2006	2007	Pokytis / Change, %
Maistiniai kviečiai / Food wheat	506	737	45,6
Maistiniai rugiai / Food rye	491	645	31,4
Pašariniai kviečiai / Feed wheat	475	662	39,4
Pašariniai miežiai / Feed barley	471	632	34,2

Šaltinis: ŽŪMPRIS.

2006 metų pabaigoje grūdų supirkimo kainos Lietuvoje priartėjusios prie ES-27 kainų lygio, ir 2007-aisiais buvo panašios (5 lentelė). Palyginus 2006 ir 2007 metų 52-osios savaitės grūdų supirkimo kainas, matyti, kad jos Lietuvoje tarp paminėtų valstybių išaugo mažiausiai. Labiausiai per minėtą laikotarpį grūdų supirkimo kainos šoktelėjo Bulgarijoje, Vokietijoje, J. Karalystėje, Estijoje, Slovakijoje, Vengrijoje.

5 lentelė / Table 5

Vidutinės grūdų kainos kai kuriose valstybėse 2006 ir 2007 metų 52-ąją savaitę, Lt/t
Average prices of grains in selected countries in the 52 week of 2006 and 2007, Lt/t

Valstybė / Country	2006	2007	Pokytis / Change, %
Maistiniai kviečiai / Food wheat			
J. Karalystė / UK	520	938	80,4
Bulgarija / Bulgaria	520	858	65,0
Latvija / Latvia	486	800	64,6
Vengrija / Hungary	378	796	110,6
Vokietija / Germany	472	792	67,8
Lenkija / Poland	536	764	42,5

Valstybė / Country	2006	2007	Pokytis / Change, %
Slovakija / Slovakia	454	715	57,5
Lietuva / Lithuania	509	706	38,7
Estija / Estonia	503	662	31,6
Kazachstanas / Kazakhstan	300	523	74,3
Pašariniai kviečiai / Feed wheat			
J. Karalystė / UK	476	787	65,3
Lenkija / Poland	538	786	46,1
Vokietija / Germany	467	754	61,5
Slovakija / Slovakia	331	715	116,0
Lietuva / Lithuania	501	686	36,9
Estija / Estonia	427	676	58,3
Latvija / Latvia	481	648	34,7
Maistiniai rugiai / Food rye			
Vokietija / Germany	466	759	62,9
Latvija / Latvia	441	691	56,7
Estija / Estonia	441	633	43,5
Lenkija / Poland	541	584	7,9
Slovakija / Slovakia	455	574	26,2
Lietuva / Lithuania	491	554	12,8
Pašariniai miežiai / Feed barley			
Bulgarija / Bulgaria	457	821	79,6
Vokietija / Germany	431	747	73,3
J. Karalystė / UK	483	737	52,6
Lenkija / Poland	479	712	48,6
Estija / Estonia	393	668	70,0
Lietuva / Lithuania	459	643	40,1
Slovakija / Slovakia	379	615	62,3
Latvija / Latvia	456	614	34,6

Šaltinis: ŽŪMPRIS.

Dėl nuolat augančio grūdų poreikio ir numatomo nežymaus jų surinkimo padidėjimo 2008 metais pasaulinėje rinkoje grūdų kainos išliks beveik stabilios. 2007 metų paskutinįją savaitę sudaryti ateities sandoriai tarptautinėse biržose rodo, kad per 2008 metų antrąjį pusmetį maistinių kviečių kainos išaugs beveik 4,3 proc., o miežių sumažės 8,2 proc. (6 lentelė).

Ateities sandorių kviečių ir miežių kainos tarptautinėse biržose 2007 metais, Lt/t
Future transaction prices of wheat and barley at the international exchanges in 2007, Lt/t

Birža <i>Exchange</i>	Pristatymo data <i>Date of delivery</i>	49 sav. / week (12-03-09)	50 sav. / week (12-10-16)	51 sav. / week (12-17-23)	52 sav. / week (12-24-30)
Maistiniai kviečiai / Food wheat					
MATIF	2008-08	698	729	715	702
	2008-11	716	732	725	732
Miežiai / Barley					
WCE	2008-07	497	500	518	534
	2008-10	461	460	475	490

Pastaba:

MATIF – The International French Futures and Options Exchange (Prancūzija);

WCE – Winnipeg Commodity Exchange (Kanada).

Šaltinis: Tarptautinės biržos.

Neatmetama tikimybė, kad 2008 metų grūdų kainų pokyčiai pasaulyje ir ES-27 turės įtakos ir Lietuvos grūdų rinkai bei gali paveikti grūdų produktų mažmenines kainas. Gali atsirasti realių ekonominių prielaidų maistinių kviečių produktų mažmeninėms kainoms 2008 metais šiek tiek didėti, o miežių produktų – mažėti.

Grūdų supirkimas Lietuvoje. Palyginti su 2006 metais, 2007-aisiais Lietuvoje iš augintojų įvairių grūdų supirkta 59,2 proc. (640,2 tūkst. t) daugiau (7 lentelė). Labiausiai padidėjo II klasės maistinių kviečių (369,0 tūkst. t), kukurūzų (6,49 tūkst. t) ir maistinių miežių (30,8 tūkst. t) supirkimas. Mažiau per minėtą laikotarpį supirkta tik I klasės maistinių kviečių (56,7 tūkst. t) ir I klasės maistinių rugių (4,1 tūkst. t).

7 lentelė / Table 7

Grūdų supirkimas 2006 ir 2007 metais
Purchase of grains in 2006 and 2007

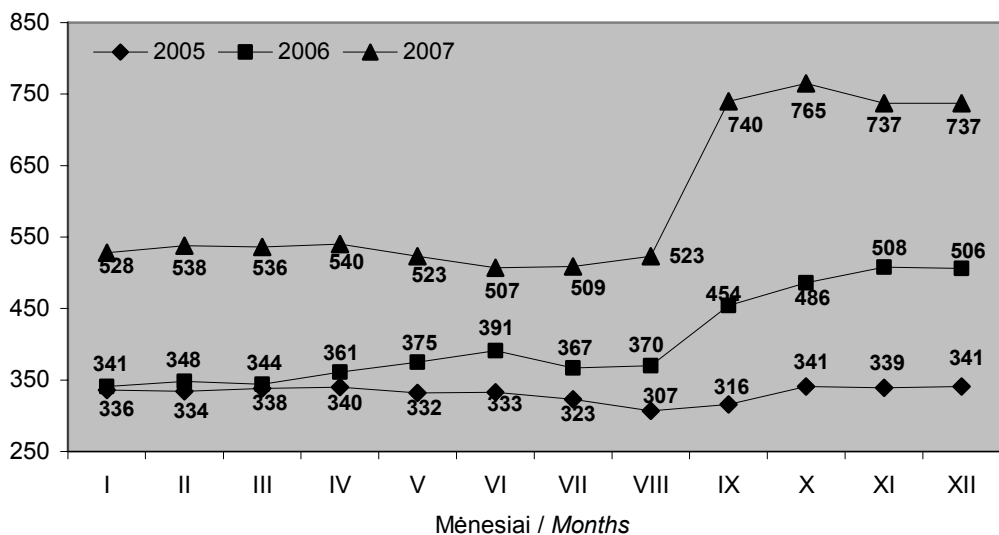
Grūdai / Grains	Supirkta, tūkst. t <i>Amounts purchased, thou. t</i>			Vidutinė supirkimo kaina, Lt/t <i>Average purchase price, Lt/t</i>		
	2006	2007	pokytis, change, %	2006	2007	pokytis, change, %
Iš viso / Total	1082,0	1722,2	59,2	386	631	63,5
kviečiai / wheat	608,6	988,9	62,5	402	642	59,7
I klasės maistiniai food wheat, class I	200,8	144,1	-28,2	460	657	42,8
II klasės maistiniai food wheat, class II	67,0	436,0	6,5 k.	412	691	67,7

Grūdai / Grains	Supirkta, tūkst. t Amounts purchased, thou. t			Vidutinė supirkimo kaina, Lt/t Average purchase price, Lt/t		
	2006	2007	pokytis, change, %	2006	2007	pokytis, change, %
rugiai / rye	53,5	94,4	76,4	350	530	51,4
I klasės maistiniai food rye, class I	23,7	19,6	-17,3	388	577	48,7
miežiai / barley	377,2	525,7	39,4	369	643	74,3
maistiniai / food barley	9,3	40,1	4,3 k.	349	643	84,2
salykliniai / malt barley	35,5	61,0	71,8	416	809	94,5
avižos / oat	5,0	13,9	2,8 k.	297	501	68,7
grikliai / buckwheat	3,6	7,8	2,2 k.	832	901	8,3
kvietrugiai / triticale	33,4	84,5	2,5 k.	331	538	62,5
kukurūzai / maize	0,61	7,1	11,6 k.	492	749	52,2

Šaltinis: ŽŪMPRIS.

2007-aisiais, kaip ir per kelerius pastaruosius metus, didžiausią supirktų javų grūdų dalį sudarė kviečiai – 57,4 proc. ir miežiai – 30,5 proc., rugiai – tik 5,5 proc., kvietrugiai – 4,9 proc.

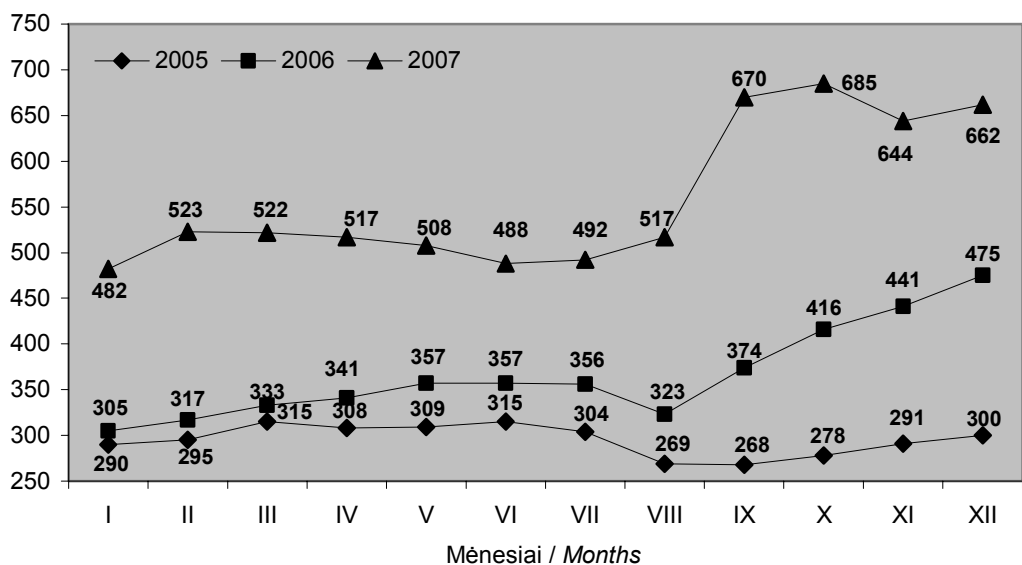
Javų augintojai 2007 metais, palyginti su 2006-aisiais, prikūlė beveik 1,2 mln. t javų grūdų daugiau – tai padidino ir grūdų pasiūlą. Išlaugusi javų grūdų pasiūlą Lietuvos rinkoje sudarė realias prielaidas, didinant jų supirkimą, ne tik atkurti beveik 3,5 karto per pastaruosius trejus metus sumažėjusias grūdų atsargas, bet jas dar ir pagausinti, kad, susidarius palankioms ekonominėms sąlygoms, nekiltų objektyvių kliūčių plėsti grūdų perdirbimą ar didinti jų eksportą.

3 pav. Maistinių kviečių supirkimo kaina 2005–2007 metais, Lt/t

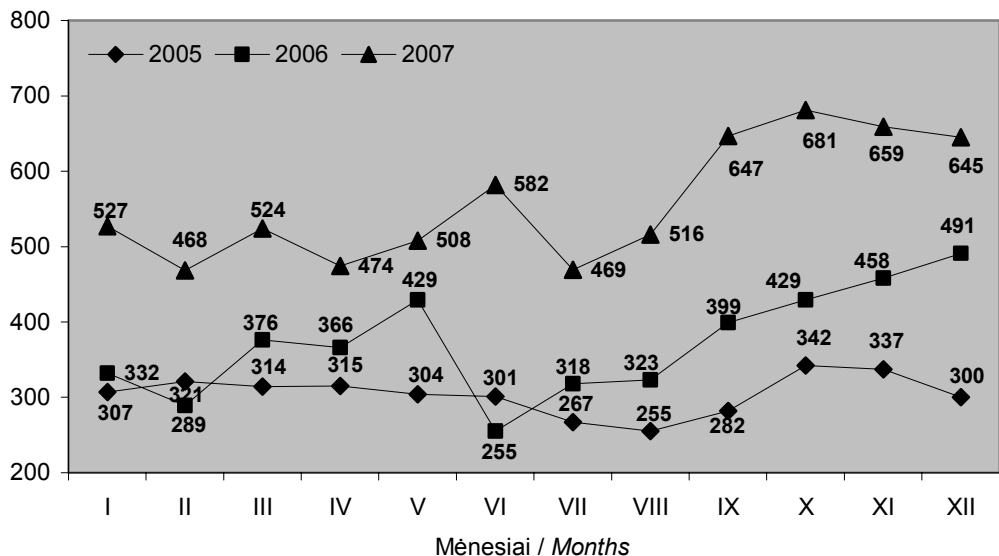
Figure 3. Food wheat purchase prices in 2005–2007, Lt/t

Šaltiniai: Statistikos departamento prie LRV duomenys; ŽŪMPRIS.

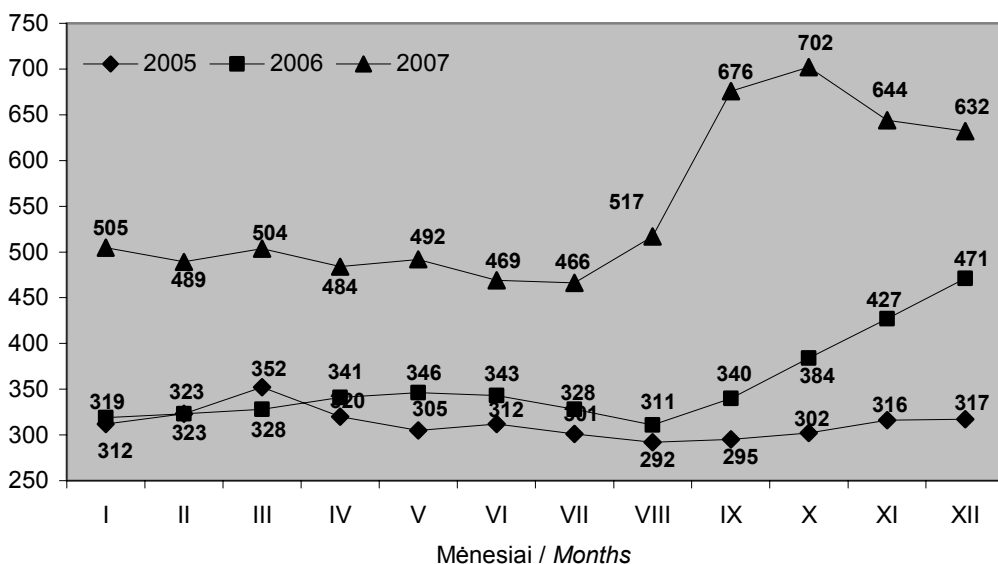
4 pav. Pašarinių kviečių supirkimo kaina 2005–2007 metais, Lt/t
Figure 4. Feed wheat purchase prices in 2005–2007, Lt/t

Šaltiniai: Statistikos departamento prie LRV duomenys; ŽŪMPRIS.

5 pav. Maistinių rugių supirkimo kaina 2005–2007 metais, Lt/t
Figure 5. Food rye purchase prices in 2005–2007, Lt/t

Šaltiniai: Statistikos departamento prie LRV duomenys; ŽŪMPRIS.

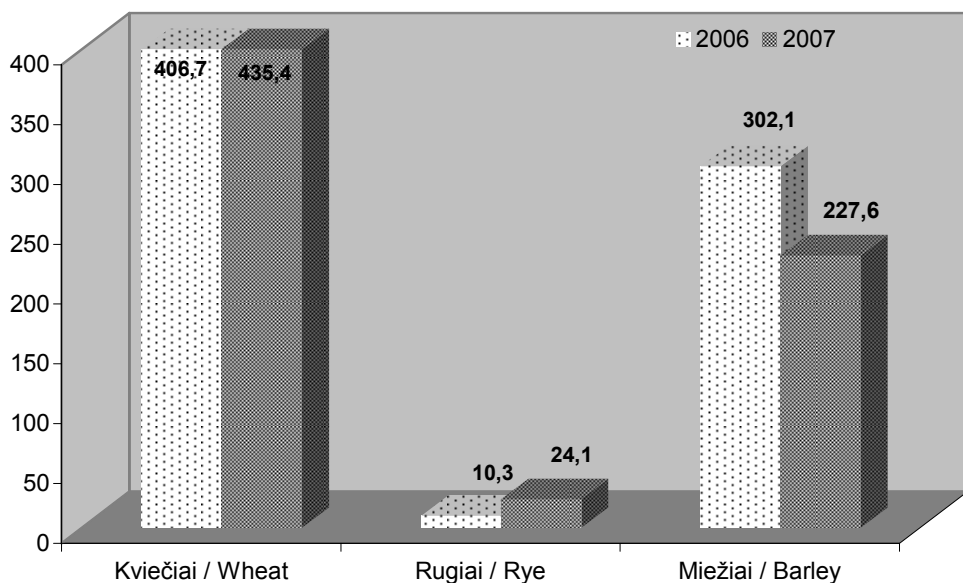
6 pav. Pašarinių miežių supirkimo kaina 2005–2007 metais, Lt/t
Figure 6. Feed barley purchase prices in 2005–2007, Lt/t

Šaltiniai: Statistikos departamento prie LRV duomenys; ŽŪMPRIS.

Didėjančios grūdų kainos pasaulio ir ES-27 šalių rinkose turėjo įtakos ir padidėjusioms grūdų kainoms Lietuvos rinkoje. Todėl 2007 metais javų grūdai Lietuvoje buvo supirkti 63,5 proc. brangiau nei 2006 metais. Maistinių kviečių vidutinė supirkimo kaina 2007 metų gruodžio mėnesį buvo 45,7 proc., pašarinių kviečių – 39,4 proc., maistinių rugių – 31,4 proc., pašarinių miežių – 34,2 proc. didesnė nei 2006-ųjų gruodį (3–6 pav.).

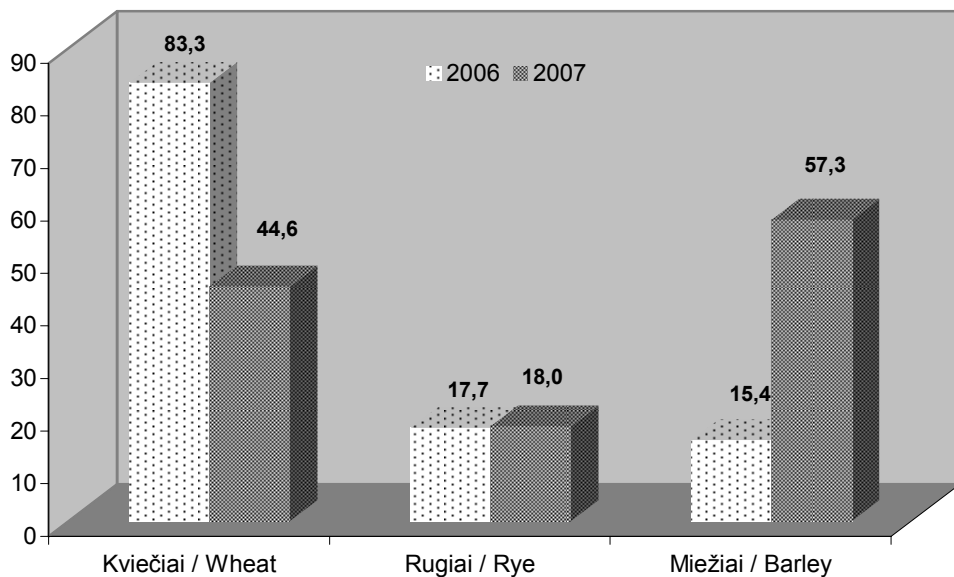
Užsienio prekyba. Per 2007 metus javų grūdų eksportuota 719,5 tūkst. t, o importuota 187,8 tūkst. t, arba 3,8 karto daugiau išvežta nei įvežta. Palyginti su 2006 metais, javų grūdų eksportas sumažėjo 2,5 proc. (18,4 tūkst. t), o importas išaugo 7,4 proc. (13,0 tūkst. t). Daugiausia per minėtą laikotarpį šoktelėjo rugių eksportas – 2,3 karto, o sumažėjo miežių – 24,7 proc. 2007 metais, palyginti su 2006-aisiais, importuota 3,7 karto daugiau miežių ir 53,5 proc. mažiau kviečių (7 ir 8 pav.). Per 2007 metus daugiausia iš Lietuvos išvežta kviečių – 60,5 proc. viso javų grūdų eksporto, o įvežta miežių – 30,6 proc. viso javų grūdų importo. Praėjusiais metais iš Lietuvos eksportuota 23,4 proc. viso javų grūdų derliaus.

Daugiausia lietuviškų kviečių praėjusiais metais nupirko Marokas (20,5 proc.), Danija (14,1 proc.), Vokietija (13,8 proc.), Alžyras (11,2 proc.). Daugiausia rugių išvežta į Vokietiją – 68,0 proc., Latviją – 13,3 proc., Daniją – 7,5 proc. ir Suomiją – 7,1 proc., miežių – į Saudo Arabiją – 71,2 proc., Tunisą – 10,5 proc., Vokietiją ir Daniją – po 5,7 proc. Daugiausia kviečių įvežta iš Latvijos – 82,7 proc. Kviečių Lietuva pirkė ir iš Rusijos – 12,8 proc., Kazachstano – 1,2 proc. Ruginių mūsų šalis importavo iš Rusijos – 76,7 proc., Vokietijos – 17,8 proc. Daugiausia miežių pirktą iš Suomijos – 33,9 proc., Vokietijos – 29,1 proc., Latvijos – 15,7 proc. ir Švedijos – 15,0 proc.

7 pav. Javų eksportas 2006 ir 2007 metais, tūkst. t
Figure 7. Cereal exports in 2006 and 2007, thou. t

Šaltinis: ŽŪM užsienio prekybos duomenų bazė (Statistikos departamento duomenys).

8 pav. Javų importas 2006 ir 2007 metais, tūkst. t
Figure 8. Cereal imports in 2006 and 2007, thou. t

Šaltinis: ŽŪM užsienio prekybos duomenų bazė (Statistikos departamento duomenys).

Vidutinės eksportuotų javų grūdų kainos 2007 metais buvo 2,2 proc. didesnės nei importuotų, o kviečių, rugių bei miežių jos buvo atitinkamai 16,6 proc., 15,5 proc. bei 18,6 proc. didesnės (8 lentelė). Palyginti su 2006 metais, 2007-aisiais javų grūdų eksporto ir importo kainos pakilo beveik adekvačiai padidėjusioms grūdų supirkimo kainoms.

8 lentelė / Table 8

Eksportuotų ir importuotų javų kainos 2006 ir 2007 metais, Lt/t
Prices of cereals exported and imported in 2006 and 2007, Lt/t

	Javai / Cereals			Kviečiai / Wheat			Rugiai / Rye			Miežiai / Barley		
	2006	2007	pokytis, change, %	2006	2007	pokytis, change, %	2006	2007	pokytis, change, %	2006	2007	pokytis, change, %
Eksportas Exports	426	739	73,5	407	683	67,8	373	702	88,2	438	810	84,9
Importas Imports	598	723	20,9	488	586	20,1	453	608	34,2	482	683	41,7

Šaltinis: ŽŪM užsienio prekybos duomenų bazė (Statistikos departamento duomenys).

Pasaulinės grūdų eksporto kainos 2007 metų gruodžio mėnesį, palyginti su 2006-ųjų gruodžiu, taip pat atitinkamai didėjo, išskyrus Argentinos kukurūzų kainos sumažėjimą 0,2 proc. (9 lentelė).

9 lentelė / Table 9

Pasaulinės eksportuotų grūdų kainos, Lt/t*
*World grain export prices, Lt/t**

Grūdai Grains	Valstybė / Country	2006 gruodis December	2007			Pokytis**, Change**, %
			spalis October	lapkritis November	gruodis December	
Kviečiai Wheat	JAV HRW 2 kat. USA	570	848	812	939	64,7
	JAV SRW 2 kat. USA	526	814	779	889	69,0
	Argentina	492	761	665	790	60,6
	Prancūzija, FCW 1 France	521	884	839	932	78,9
	Vokietija, B klasė Germany, Class B	526	879	842	932	77,2
	J. Karalystė, pašariniai UK, feed wheat	489	797	777	777	58,9
	Kanada, CWRS 13,5 b. Canada	630	939	964	1174	86,3
	Australija, ASW Australia	650	774	909	909	39,8

Grūdai Grains	Valstybė / Country	2006 gruodis December	2007			Pokytis**, Change**, %
			spalis October	lapkritis November	gruodis December	
Kukurūzai Maize	JAV 3 YC / USA	434	423	434	488	12,4
	Argentina	424	418	371	423	-0,2
Miežiai Barley	Prancūzija, pašariniai France, feed barley	523	838	840	857	63,9

* Kainos (Lt) pateiktos pagal atitinkamos datos LB valiutų kursą

Prices (in Litas) according to the Lithuanian Bank exchange rate of the corresponding date.

** 2007 m. gruodį, palyginti su 2006 m. gruodžiu / December 2007 compared to December 2006.

Pastaba:

HRW – Hhard Red Winter; SRW – Soft Red Winter; FCW – French Channel Wheat; CWRS – Canada Western Red Spring; CWAD – Canada Western Amber Durum; ASW – Australian Standart White; YC – Yellow Corn.

Šaltinis: Agricultural Market Agency.

Perdirbimas. Per 2007 metus šalies grūdų perdirbimo įmonės perdirbo 885,4 tūkst. t grūdų, iš jų: 267,6 tūkst. t maistinių kviečių, 52,5 tūkst. t rugių, 31,2 tūkst. t kvietrugių, 228,0 tūkst. t miežių, 4,0 tūkst. t avižų, 5,5 tūkst. t grikių. Palyginti su 2006 metais, grūdų perdirbta 117,3 tūkst. t, arba 15,3 proc. daugiau. Padidėjo maistinių kviečių (20,8 proc.) ir miežių (24,8 proc.), o sumažėjo kvietrugių (44,0 proc.), rugių (31,2 proc.), avižų (23,1 proc.) perdirbimas.

Grūdų atsargų 2007 metų gruodžio pabaigoje buvo: kviečių – 403,9 tūkst. t, rugių – 66,2 tūkst. t, miežių – 154,7 tūkst. t, kvietrugių – 38,7 tūkst. t, avižų – 12,7 tūkst. t, grikių – 7,8 tūkst. t. Palyginti su 2006 metų gruodžiu, daugiausia išaugo avižų (7,9 karto), kvietrugių (4,7 karto) ir grikių (2 kartus) atsargos. Kviečių atsargos padidėjo 32,9 proc., miežių – 83,5 proc., rugių – 116,3 proc.

Per 2007 metus, palyginti su 2006-aisiais, šalies grūdų perdirbimo įmonės miltų gamybą padidino 3,0 proc., o pyragų ir konditerijos gaminių pagamino beveik tiek pat. Kitų grūdų produktų gamyba sumažėjo (10 lentelė).

10 lentelė / Table 10

Grūdų produktų gamyba 2006 ir 2007 metais, tūkst. t
Production of grain products in 2006 and 2007, thou. t

Produktai / Products	2006	2007	Pokytis / Change, %
Miltai / Flour	245,0	252,3	3,0
Javų kruopos / Cereal groats	21,1	20,1	-4,7
Šviežia duona: / Fresh bread:	152,5	141,4	-7,3
ruginė / rye bread	68,5	62,7	-8,5
kita (balta ir batonai) other bread	84,0	78,7	-6,3
Pyragai ir konditerijos gaminiai Pastry and confectionery	32,0	32,2	0,6

Šaltinis: Statistikos departamento prie LRV duomenys.

Minėtų grūdų produktų gamybos sumažėjimą lėmė dėl išaugusių pardavimo kainų sumažėjusi prekyba jais (11 lentelė). Per minėtą laikotarpį daugiausia sumažėjo ruginių miltų (sijotų – 42,0 proc., pasijotų – 44,9 proc., kviečių kruopų – 32,0 proc.), o padidėjo tik pirmos rūšies kvietinių miltų (9,5 proc.) ir grikių kruopų (8,6 proc.) pardavimas. Grūdų produktų didmeninės pardavimo kainos per tą patį laikotarpį didėjo beveik adekvačiai kylančioms grūdų kainoms. Labiausiai išaugo miežių, perlinių ir kviečių kruopų, ruginių pasijotų miltų bei kvietinių aukščiausios rūšies miltų didmeninės pardavimo kainos.

11 lentelė / Table 11

Grūdų produktų pardavimas 2006 ir 2007 metais
Sales of grain products in 2006 and 2007

Grūdų produktai <i>Grain products</i>	Parduota, tūkst. t <i>Amount sold, thou. t</i>			Vidutinė pardavimo kaina, Lt/t <i>Average sale price, Lt/t</i>		
	2006	2007	pokytis, <i>change,</i> %	2006	2007	pokytis, <i>change,</i> %
Kvietiniai miltai: / <i>Wheat flour:</i>						
aukščiausios rūšies <i>best quality</i>	122,1	101,5	-16,9	713	974	36,6
pirmos rūšies <i>first quality</i>	28,3	31,0	+9,5	631	863	36,8
antros rūšies <i>second quality</i>	9,6	7,4	-22,9	594	792	33,3
Ruginiai miltai: / <i>Rye flour:</i>						
sijoti / <i>sifted</i>	25,7	14,9	-42,0	711	916	28,8
pasijoti / <i>half-sifted</i>	17,6	9,7	-44,9	588	825	40,3
Kruopos: / <i>Groats:</i>						
kviečių / <i>wheat</i>	2,5	1,7	-32,0	611	947	55,0
manų / <i>semolina</i>	4,1	3,6	-12,2	815	1079	32,4
miežių / <i>barley</i>	4,9	4,1	-16,3	602	907	50,7
perlinės / <i>pearl-barley</i>	2,9	2,9	00	601	887	47,6
grikių / <i>buckwheat</i>	3,5	3,8	+8,6	2044	2317	13,4

Šaltinis: ŽŪMPRIS.

Grūdų derlius ir prognozės. Praėjusių metų gana palankios hidrometeorologinės sąlygos leido žemės ūkio augalams normaliai peržiemoti, vystytis bei bręsti, o derliaus nuėmimo metu klimatas buvo taip pat palankus. Todėl 2007 metais, palyginti su 2006-aisiais, javai buvo daug derlingesni, ir gautas žymiai didesnis bendras jų derlius. Statistikos departamento duomenimis, grūdinių augalų derlius Lietuvoje 2007 metais, palyginti su dėl meteorologinių sąlygų nepalankiais 2006-aisiais, padidėjo 1,6 karto, o palyginti su 2005 metais – 7,1 proc. (12 lentelė).

Grūdinių augalų derlingumas ir derlius Lietuvoje 2006 ir 2007 metais
Yield and harvest of grain crops in Lithuania in 2006 and 2007

Augalų rūšys <i>Crops</i>	Derlingumas, t/ha / <i>Yield, t/ha</i>			Derlius, tūkst. t / <i>Harvest, thou. t</i>		
	2006	2007	pokytis, <i>change,</i> %	2006	2007	pokytis, <i>change,</i> %
Grūdiniai augalai / <i>Grain crops</i>	1,88	2,94	56,4	1892,7	3073,4	62,4
Javai / <i>Cereals</i>	1,99	3,01	51,3	1857,7	3017,0	62,4
Žieminiai / <i>winter cereals</i>	2,25	3,65	62,2	821,9	1553,3	89,0
kviečiai / <i>wheat</i>	2,42	4,16	71,9	611,3	1151,2	88,3
kvietrugiai / <i>triticale</i>	1,88	2,82	50,0	105,3	199,1	89,1
rugiai / <i>rye</i>	1,81	2,37	30,9	92,3	165,2	79,0
miežiai / <i>barley</i>	2,17	3,15	45,2	13,02	37,8	2,9 k.
vasariniai / <i>spring cereals</i>	1,74	2,53	45,4	1035,8	1463,7	41,3
kviečiai / <i>wheat</i>	2,13	3,08	44,6	191,5	239,5	25,1
miežiai / <i>barley</i>	2,06	2,64	28,2	704,9	975,9	38,4
kvietrugiai / <i>triticale</i>	1,47	2,82	91,8	13,7	28,5	2,1 k.
avižos / <i>oat</i>	1,30	1,94	49,2	79,6	119,5	50,1
grikių / <i>buckwheat</i>	0,20	0,9	4,5 k.	6,3	24,2	3,8 k.
varpinių augalų mišiniai <i>mixed cereals</i>	1,10	1,93	75,5	34,1	52,6	54,3
kukurūzai / <i>maize</i>	1,57	4,82	3,1 k.	5,2	26,0	5 k.
kiti javai / <i>other cereals</i>	1,24	1,91	54,0	0,5	23,5	47 k.
Ankštiniai augalai <i>Leguminous crops</i>	0,81	1,39	71,6	34,9	56,4	61,6

Šaltinis: Statistikos departamento prie LRV duomenys.

Didesnį nei 2006 metais grūdinių augalų derlių lėmė 3,8 proc. padidėję jų pasėliai ir 56,4 proc. – derlingumas (palyginti su 2005 m., plotas išaugo 5,0 proc., derlingumas – 2,0 proc.). Javų grūdų derlius per tą patį laikotarpį padidėjo 62,4 proc. dėl 4,2 proc. didesnių pasėlių ir 51,3 proc. – derlingumo. Žieminių javų pasėlių plotas išaugo 16,4 proc., derlingumas – 62,2 proc. (palyginti su 2005 m., plotas padidėjo beveik 2,0 proc., derlingumas – 5,5 proc.). Vasarinių javų pasėliai sumažėjo 3,3 proc., o derlingumas padidėjo beveik 1,5 karto (palyginti su 2005 m., plotas išaugo 8,0 proc., o derlingumas išliko toks pat).

Ankštinių augalų pasėlių plotai sumažėjo 5,3 proc., o derlingumas gautas 1,7 karto didesnis (palyginti su 2005 m., plotas padidėjo 13,7 proc., o derlingumas 15,2 proc. sumažėjo).

Didžiausias grūdinių augalų derlingumas 2007 metais Lietuvoje buvo Šiaulių – 3,6 t/ha, Marijampolės – 3,4 t/ha, Kauno ir Panevėžio – 3,1 t/ha apskrityse.

2008 metų derliui šalies grūdų augintojai pasėjo 468,3 tūkst. ha žiemkenčių javų, arba 8,8 proc. daugiau nei 2007 metais. Žieminių kvietrugių pasėta 48,5 proc., žieminių miežių – 8,9 proc., rugių – 3,6 proc., žieminių kviečių – beveik 1,0 proc. daugiau negu praėjusiais metais.

Prancūzijos rinkos analitikų agentūra *Strategie Grains* prognozuoja, kad ES-27 šalyse grūdų derlius 2008 metais gali siekti 290,6 mln. t, arba 13,6 proc. daugiau nei 2007-aisiais (13 lentelė). Tokį grūdų derliaus padidėjimą turėtų lemti šiais metais, palyginti su praėjusiaisiais, 4,3 proc. išaugiantis grūdinių augalų pasėlių plotas ir numatomas 8,7 proc. didesnis jų derlingumas. Augant žaliavos bioetanolio gamybai poreikiui, labiausiai turėtų padidėti minkštųjų kviečių (15,1 proc.) ir kukurūzų (26,0 proc.) derlius. 2008 metais laukiamas 13,7 proc. kietųjų kviečių, 10,3 proc. – rugių, 6,9 proc. – miežių derliaus padidėjimas. Didžiausias kviečių derliaus padidėjimas šiais metais numatomas Prancūzijoje, Vokietijoje, J. Karalystėje.

13 lentelė / Table 13

ES-27 šalių javų pasėliai, derlingumas ir derlius 2007 ir 2008 metais

EU-27 crop area, yield and harvest in 2007 and 2008

Javai <i>Cereals</i>	Plotas, mln. ha <i>Area, mill. ha</i>			Derlingumas, t/ha <i>Yield, t/ha</i>			Derlius, mln. t <i>Harvest, mill. t</i>		
	2007	2008*	pokytis, change, %	2007	2008*	pokytis, change, %	2007	2008*	pokytis, change, %
Minkštieji kviečiai <i>Common wheat</i>	22,0	22,9	4,1	5,1	5,7	11,8	112,3	129,3	15,1
Kietieji kviečiai <i>Durum wheat</i>	2,6	2,8	7,7	2,8	2,9	3,6	7,3	8,3	13,7
Miežiai <i>Barley</i>	13,7	14,2	3,6	4,2	4,4	4,8	57,8	61,8	6,9
Rugiai <i>Rye</i>	2,6	2,7	3,8	3,0	3,2	6,7	7,8	8,6	10,3
Kukurūzai <i>Maize</i>	7,9	8,7	10,1	6,0	6,8	13,3	47,0	59,2	26,0
Kiti / <i>Other</i>	7,3	7,3	0,0	3,2	3,2	0,0	23,6	23,4	-0,8
Iš viso <i>Total</i>	56,2	58,6	4,3	4,6	5,0	8,7	255,9	290,6	13,6

* Prognozė / *Forecast*.

Šaltinis: *Strategie Grains duomenys*.

Tarptautinė grūdų taryba (IGC) prognozuoja, kad 2007–2008 metų grūdų derlius pasaulyje turėtų sudaryti 1657,0 mln. t. Ši prognozė, palyginti su prieš tai buvusią, sumažinta 2,0 mln. t dėl numatomo mažesnio kukurūzų derliaus JAV ir neigiamo sausros poveikio kukurūzų pasėliams Argentinoje. Grūdų bus suvartota 9 mln. t daugiau (dėl padidėjusio jų sunaudojimo pašarams JAV) – 1676,0 mln. t. Žymus grūdų kainų didėjimas nesumažina grūdų prekybos pasaulyje, atvirkščiai – ji turėtų siekti 227,0 mln. t, t. y. 6,0 mln. t daugiau nei 2006–2007 derliaus metų laikotarpiu. IGC duomenimis, grūdų prekyba pasaulyje padidės dėl išaugusio pašarinių grūdų sunaudojimo ES-27 šalyse. Pasaulinės 2007–2008 metų grūdų atsargos sumažintos iki 244,0 mln. t, t. y. 19,0 mln. t mažiau nei 2006–2007 derliaus metais. Ypač mažos grūdų atsargos prognozuojamos JAV ir ES-27 šalyse.